

VECDİ ERBAY
SOL ELİN HATIRASI

Vecdi Erbay: Mardin Şenyurt'ta doğdu. Üniversite eğitimini tamamlamadı. Çeşitli dergilerde yazıları, şiirleri, öyküleri yayımlandı. On yıla yakın bir süre *Özgür Gündem* gazetesinin kültür sanat sayfası editörlüğünü üstlendi. Çeşitli yayınevlerinde çalıştı. Piya Kitaplığı'nın yayımladığı *Kunduz Düşleri* ile *Ütopiya* dergilerinin editörleri arasında yer aldı. Yayımlanmış iki şiir kitabı var: *Kuşkular Zamanı* (Toplumsal Dönüşüm Yayınları, 1997), *Yaz Sayıklamaları* (Piya Kitaplığı, 2003). Öykü kitabı *Masalın Ölümü*, 2006 yılında Agora Kitaplığı'ndan, *İnatçı Bir Bahar-Kürtçe ve Kürtçe Edebiyat* derleme kitabı Ayrıntı Yayınları'ndan 2012'de çıktı. *Şiir: Görülmüştür* ile *Türkiye Barışını Arıyor* yayıma hazırladığı birçok kitap arasında bulunuyor. Diyarbakır'da yaşıyor ve gazetecilik yapıyor.

Sol Elin Hatırası / Vecdi Erbay

© Dipnot Yayınları, 2025

© Vecdi Erbay, 2025

Dipnot Yayınları 449

ISBN: 978-625-6742-48-2

1. Baskı, 2026/Ankara

KAPAK TASARIMI: İlgın Fidan

BASKI ÖNCESİ HAZIRLIK: Dipnot Bas. Yay. Paz. San. Ltd. Şti.

BASKI ve CİLT: Sözkesen Matbaacılık

İvedik O.S. B 1518. Sok Mat-Sit İş Merkezi No:2/40

Yenimahalle/ANKARA

DİPNOT YAYINLARI (SERTİFİKA NO: 48147)

Selanik Cad. No. 82/24 Kızılay / Ankara

Tel: (0 312) 419 29 32 / Faks: (0 312) 419 25 32

e-posta: bilgi@dipnotkitap.com

www.dipnotkitap.com

Vecdi Erbay
Sol Elin Hatırası

Anneme ve babama...

*Geçmiş zaman baharıydı, ki bir ömür
bırakmayacaktır peşimi*

İçindekiler

Ruken.....	11
Sol Elin Hatırası	27
Yalnız Adam'ın Türküsü	34
Sensiz Dünya	42
Berbat Bir Film	53
Karşılaşma	69
Hayalet ve Diğerleri	91

Ruken

*gidin, taşlanmadan önce gidin,
beyaz tülbentli anneler tükürmeden yüzünüze*

Arjen Arı

Gece yağan yağmurun serinliğini taşıyan otları okşayan elinden yüreğine sevince benzer bir şeyler taşınyordu. Okşadığı ot değil de o taşlık arazideki buğday başaklarıydı sanki. Böyle oluyordu kimi zaman, bakıp gördüğü, dokunup hissettiğı şeyler köyüne ait hatıraları canlandırıyor, yüreğinin sevinçle kabarmasına neden oluyordu. Oysa köy yoktu artık. Tarlası, bahçesi, hayvanları da yoktu. Bunu biliyordu. Artık köyüne ait hatıraları vardı sadece. Her şeyini almışlardı ellerinden, hatıralarına kimse dokunamamıştı.

Köyün en şenlikli zamanıydı şimdi. İnsanların, hayvanların, ırmağın, yağmurun, açan çiçeklerin seslerinin birbirine karıştığı, birbirine koşup kavuştuğı şenlikli zaman. Bahar böyle gürültüyle gelirdi köylerine ve bütün köylüleri gündeğümüyle birlikte evlerinden dışarıya taşırdı. Eli iş tutanlar bağda, bahçede, tarlada çalışmaya giderken, yaşlı adamlar, kimi zaman hiçbir şey konuşmadan, yüzlerini

güneşe dönerek oturdukları duvar diplerinden ancak akşamın karanlığı çökünce ayrılıp evlerinin yolunu tutarlardı.

Doğanın ve insanın iç içe geçtiği bu şenlik günlerinin hemen ardından yaz sıcakları geliyordu ve insanlar ev içlerine ya da bir ağaç gölgesine hapsoluyordu. Güneşte kararmış yüzlerdeki bitkin gerginlik, ancak akşam serinliğinde yerini neşeli bir rahatlamaya bırakıyordu. Çobanın önüne katıp köyün içine saldıği davarların gürültüsü ise başka bir zamanı işaret ediyordu. Hayvanlar sağılacak, yemekler hazırlanacak, çaylar demlenecek ve ardından yıldızların tanıklık edeceği upuzun sohbetlerin zamanı gelecekti...

Sevgiyle hatırladığı bütün zamanlar, köyüyle birlikte, çok uzakta kalmıştı. Artık neredeyse hiç konuşmayan, ama sevgisini göstermesini bilen kocası yanındaydı. O da olmasa...

Bir kez daha gezdirdi elini otların üzerinde. Buruşuk dudaklarının kenarında asılı kalmış kederli bir gülümseme vardı. Yorgunluk buydu, mutluluk buydu, yaşamak buydu köyde. Başka türlü bir hayat düşünmek, başka bir yerde mutlu yaşamak aklından geçmemişti.

Römorkun önünde durdu, dönüp geriye, sırtını dağa vermiş köye baktı. Yenik adamlar, ağlayan kadınlar, her şeyi oyuna çeviren çocukların endişeli gözleri, namlular, küfrederrek insanları itip kakan korucular... Hepsini gördü, hepsine bir büyük felâkete bakar gibi baktı. Kendisini römorka çekmek için elini uzatan ortanca oğluna baktı. İleride, eli arkasında, başı önde, mağrur adımlarla volta atan askerin Komutan olduğunu tahmin etti. Ağır, yorgun, üzgündü yaşlı bedeni,

adımlarını sürüyerek Komutan'a doğru gitti. Karşısına geçince, ellerinden destek alarak doğrulttu iki büküm belini. Soluklandı. "Taliya zilmê tune ye Komitan. Hûn doza çi di-kin? Heqê van mirovan ji kesî re namîne."¹ Belinin ortasına inen tekmeyle yüzükoyun Komutan'ın ayaklarının dibine düştü. Neye uğradığını anlayamadan, soluklanamadan Kürtçe küfürlerle birlikte bir tekme de karnına indi. Kapkaraydı ve ürkütücü bir uğultudan ibaretti dünya. Gözlerini açtığı anda ortanca oğlunun kucağındaydı başı. Burnu kanamış, sağ gözü morarmıştı oğlunun, ama yanındaydı. Baba ve diğer çocukları da yanındaydı. Vücudunda hissettiği ağırları umursamadı aileyi yanı başında görünce. Traktör sarsılarak köy yolundan şehre doğru yol alıyordu.

Başörtüsünü düzeltti. Sur dibinde gülüşerek koşturan çocuklarına baktı. Komşu çocuklarla birlikte oyuna dalmış, her şeyi unutmuş görünüyorlardı. Unutsunlar, o, onların yerine de çekerdi her türlü acıyı. Yeter ki iyi olsunlar, geceleri korkulu rüyalar görmesinler, hapse düşmesinler, dağa çıkmasınlar... Her gün bu çınar ağacının gölgesinde oturup acılarıyla konuşmaya, başına gelen felâkete bir anlam verebilmek için çaba sarf etmeye razıydı...

Ama hayat bildiğini okuyordu. Bunca yıllık surlar kadar güçlü olsaydı, koruyabilseydi çocuklarını, uzak tutabilseydi onları her türlü acıdan... yaşlı, yorgun bedenini dikebilseydi her türlü kazanın belânın önüne... olmamış,

¹ Zulmün sonu yoktur Komutan. Ne istiyorsunuz? Bu insanların hakkı kimseye kalmaz.

yapamamıştı. Bir felâket dolaşıp duruyordu göklerinin üstünde.

Dalıp gitmişti. O kız, adı Ruken olan, elini koymasa omzuna, “Merhaba Anne,” demese uyanmayacaktı sanki dalgınlığından.

Dönüp baktı, sevinci kaçmış kara gözlere. “Ruken,” dedi içinde kabaran sevginin sesiyle. Onu hiç beklemiyor-muş gibi heyecanlı ve şaşkıncı. Avuçlarının içine aldı kızın yüzünü, gözlerinin içine baktı bir süre. Sonra kokusunu içine çekerek yanaklarından öptü. Ensesinde biten siyah saçlarını okşadı.

Ne zaman parka çıksa, ne zaman tek başına otursa çınarın gölgesine, bir kedi gibi çıkıp geliyor, usulca yanı başına sokuluyordu Ruken. Yaşlı kadının eski ve sonu mutlu bitsin diye umut ettiği bir masalı anlatır gibi anlattığı acılarını dinliyor, neredeyse hiç konuşmuyordu. Duygularını, yaşlı kadının derin yüz çizgilerinde biriken gözyaşlarını silerek gösteriyor, kara gözlerindeki öfkeyi ve umutsuzluğu gizlemeye çalışıyordu.

Yalnız değilse çınarın gölgesinde, başkaları varsa etrafında gelmiyordu Ruken ve işte o zaman gözleriyle onu arıyor, “Çavreşa min îro ne hat,”² diye söylüyor, üzülüyordu.

Yakındı evleri ve ikisi de başlarına gelen felâketi biliyordu. Acıydı onları çınarın altında buluşturan, onları tanıyan. Kızın gözlerine baktıkça acıyı görüyordu yaşlı

² Bugün de gelmedi karagözlüm.

kadın, yaşama gücünün ufak tefek bedenini nasıl terk ettiğini görüyordu.

Kızın gözlerindeki acıya bakarken bir şey yapamamanın çaresizliğini kalbinde, bütün bedeninde hissediyordu. Susuyordu. Akıllı hiçbir şeye yetmiyordu. Köydeyken her şeye yeten akıllı yoksullaşmıştı sanki. Üç yıl önce, akşam karanlığı çökmüşken traktörün önünde durduğu derme çatma evi gördüğünde anlamıştı bunu.

Çocuklar komşuların yardımıyla traktörün römorkundaki eşyaları boşaltırken yolun karşısına geçmiş, cılız bir ağacın altında oturmuş, onları izlemişti. Eşyalar eve taşınırken de yerinden kalkmamış, içinde büyüyen acının dışarı taşmasının önüne geçmeye çalışmıştı. Sonunda traktör gürültüyle çekip gitmiş, eşyalar bir şekilde eve yerleştirildiğinde Baba yanına gelip çömelmişti. Şapkasını çıkarıp kafasını kaşımış, bir süre sonra şapkayı tutan eliyle yeni evlerini işaret etmiş ve susmuştu. Baba'nın konuşamadığını, konuşmaya çalışsa ağlayabileceğini anlamıştı. Elini Baba'nın sırtına koyup okşamıştı. Yenik, mahcup, çaresiz Baba'ya sevgisini sırtını okşayarak göstermiş, asla teselli bulmayacak yüreğini bu şekilde yatıştırmaya çalışmıştı. Köydeki evi birlikte düşündüklerini hissetmişti. Taş evi yaparken akıttıkları yorgun ama sevinçli teri, küçük bahçeye diktikleri ağaçların çocuklarıyla birlikte nasıl büyüdüğünü düşündüler. Ne çocuklarından ne de ağaçlarından esirgemişlerdi sevgilerini. Şimdi çocuklar dağılmış, ağaçlar yakılmıştı mutlu hatıralar biriktirdikleri evle birlikte...